

Univerzita Hradec Králové Pedagogická fakulta

**Pedagogická fakulta
Univerzita Hradec Králové**

Hodnocení diplomové práce

Posudek oponenta práce

Jméno autora: Bc. Kateřina Kaupová

Název práce: Přístupy k mravní výchově v rodinách dětí předškolního věku

Oponent: Mgr. Gabriela Caltová Hepnarová, Ph.D.

Téma práce má nadčasovou aktuálnost a zájem o něj stupá především ve spojitosti s diskusí nad stavem společnosti. Byť se jedná o jedno ze stěžejních témat **pedagogicky orientovaných oborů** fórum aktivně publikujících autorů je poměrně malé.

Cíl práce definuje autorka za pomoci četných otázek (s. 8), které představují určitý okruh autorčiných úvah nad tématem. Zúžení vlastních úvah nabízí autorka v závěru svého zamyšlení nad směřováním práce „*Cílem je získat a analyzovat údaje kvantitativního, ale i kvalitativního charakteru, které se týkají otázky, jak rodiče ovlivňují mravní výchovu svých předškolních dětí.*“ (s. 8). Množství položených otázek se i v průběhu tvorby práce odráželo do její struktury a v případě výzkumného plánu to rozměnilo jeho zaměření (viz dále). Oceňuji však, že autorka při svém hledání cílového stavu nabízí i vhléd do myšlenkové mapy, se kterou pracovala. Konečné ukotvení jednoho transparentního cíle, který by práce sledovala, se však plně nepodařilo. Zvolené téma se autorka rozhodla nejprve teoreticky probádat (kap. 1-4) a následně vytvořila projekt vlastního výzkumného šetření.

Teoretická část je zpracovaná jako **dobře propracovaný kompilát**, který vychází z relevantních zdrojů. Autorka zde prokázala dobrou schopnost pracovat s odbornými zdroji. Oceňuji také zařazení vlastních názorů, které korespondují s tématem a rozvádí ho. Téma

zaměřené na samotný vliv rodičů mohlo být více diskutováno, ale i v předložené podobě je přijatelně zpracováno.

Jazykově práce vyhovuje, místy se objevují překlepy, chybějící doplnění závorek (s 30), či více lidový jazyk (např. „...*T. Parsons, kterýrazil tezi...*“ / s. 32/). Přímé citace mohly být uvedeny kurzívou. Kvalita práce odráží celkově dobrou práci se zdroji, autorka využívá i odborná periodika.

Více slabin má potom **empirická část práce**, i zde se autorka snaží naleznout vhodnou formulaci pro stanovení cíle. Cíl empirické části definuje takto „... *zjistit, zda je pro rodiče důležité realizovat mravní výchovu, jaké mají k tomu motivy, čím se v tomto inspirují a jaké oni samy vyznávají hodnoty, neboť i ty se zpětně odrážejí v hodnotové orientaci jejich dětí. Také bych chtěla zjistit, jaké charakterové vlastnosti jsou pro rodiče nejdůležitější a jakým způsobem se je snaží svým dětem vštěpovat.* (s. 58). Na další straně uvádí autorka průzkumné cíle a dílčí cíle: „*Cílem šetření je zjistit postoje, názory a motivy rodičů k otázkám mravní výchovy a výchovy k hodnotám u dětí předškolního věku v současné české rodině.*

Jsou stanoveny tyto dílčí cíle:

- 1. Zjistit, zda se v současné české rodině dětí předškolního věku vůbec realizuje mravní výchova.*
- 2. Zjistit, kdo se v rodinách mravní výchovou zabývá, zda muži - otcové, nebo spíše ženy – matky.*
- 3. Zjistit, jaké mravní hodnoty a vlastnosti považují rodiče za důležité.“ (s. 59).* Autorčiny úvahy se evidentně pohybují v určitém okruhu otázek, ale pro plán výzkumu bych ocenila preciznější formulace „konečných cílů“. Autorka deklaruje snahu o zjištění postojů, názorů, motivů, ale dílčí cíle se takto neorientují. Za další potíž výzkumné části práce považuji zvolený počet hypotéz (s. 59-61), kdy sedm hypotéz sytí čtyři soubory otázek v dotazníku (Příloha č. 1). Předložená struktura dotazníku se míjí se stanovenými cíli šetření, naopak se místy stáčí k některým již dříve uvedeným otázkám, které si autorka kladla při formulaci cíle. Nepřesně zvolené cílové směřování vytváří dojem zmatečného výzkumu, který sice zachycuje velice zajímavé jevy, ale stanovení cílů, dotazník i hypotézy se příliš „nesetkávají“. **Prosím o upřesňující nástin autorčiny úvah u obhajoby**, především mi jde o transparentní **propojení cílů, hypotéz a položek dotazníku**, v předloženém textu nevidím zřejmou souvislost. Autorka práce ji však patrně dovede vyjádřit a představit, tomu by nasvědčoval i oddíl věnovaný interpretaci, kde pracuje s modelem provázanosti položek dotazníku a hypotéz (viz 64-70). Ocenila bych organizačně dobře připravený sběr dat. Pokud jde o prezentaci výstupů je mé hodnocení opět spíše negativně kritické. Při zpracování první

hypotézy se autorka rozhodla sice využít číselné hodnoty, ale dále s nimi již nepracovala na základě statistiky, ale představuje výstupy za pomoci průměrného bodového skóre. Statistické postupy jsou aplikovány na vybranou hypotézu, využit byl test dobré shody Chí-kvadrát (hypotéza 3, s. 66). Příslušná hypotéza však není uvedena ve znění, které by testování umožnilo. Autorka v interpretaci výsledků zmiňuje nulovou hypotézu, ale tu jsem v textu nenašla. **U obhajoby prosím o objasnění vztahu věcné, statistické a nulové hypotézy.** Autorka hovoří o vyplnění tabulky se vzorci pro výpočet dobré shody (s. 66) a dále představuje v Příloze č. 3 podrobné parametry vyplněných tabulek, přesto však způsob práce s hypotézou 3 budí dojem, že diplomantka pracovala s touto „tabulkou“ bez patřičného porozumění. Prosím o podrobnější objasnění postupů, které umožnily výpočet testu dobré shody. Základem nejasností může být i chybějící transparentní vyjádření toho s jakým typem dat autorka pracovala. Autorkou vytvořené tabulky otázek v dotazníku a inspirace Likertovými škálami implikují záměr pokusit se pracovat s daty na úrovni intervalových dat, další práce s nimi je však v režimu numerických dat. Prosím o podrobnější objasnění záměrů autorky u obhajoby. Celkově se dá říci, že výzkum svou logiku má, práce s dotazníkem, ale matematické a statistické výpočty se příliš nezdařily.

Konkrétní náměty, připomínky nebo otázky vyžadující doplnění u obhajoby:

1. Můžete podrobněji přiblížit, na základě čeho byly vybrány vlastnosti podporující morální výchovu (s. 64)? Jde o Váš úsudek autorky, nebo jste pracovala i s odbornou oporou?
2. Prosím o reakci na dotazy uvedené v textu posudku.

Doporučené hodnocení:

2. 4. 2016

Mgr. Gabriela Caltová Hepnarová Ph.D.